

Izvajanje novosti reforme ZPIZ-20

Marijan Papež*

UDK: 364.3(497.4)
368.914:349

Povzetek: V ZPIZ-20, ki se je začel uporabljati s 1. januarjem 2026, je preko dvajset novosti, ki veljajo že od 1. januarja 2026. Zviševanje starosti, podaljševanje referenčnega obdobja in zviševanje odmernega odstotka se začne izvajati s 1. januarjem 2028. Razlika od predhodnih reform ZPIZ-1 in ZPIZ-2, kjer so se pogoji začeli spreminjati en mesec po sprejetju zakona v Državnem zboru, kar je pomenilo, da se je veliko zavarovancev odločilo za takojšnjo upokožitev ali odhod na Zavod za zaposlovanje, je v tem, da se v letih 2026 in 2027 pogoji za upokožitev ne spreminjajo. Zavodu zaradi novosti, ki jih ZPIZ-20 prinaša že z uveljavitvijo zakona, ni bila dana možnost prehodnega obdobja za implementacijo. Zavod je že v januarju 2026 130 tisoč prejemnikom predvsem nižjih pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja izplačal višje prejemke v skladu z ugodnostmi, ki jih je prinesel ZPIZ-20.

Ključne besede: reforma, izvedba novosti, zvišanje starosti, referenčno obdobje, odmerni odstotek, usklajevanje pokojnin, znižanje starosti

Implementation of the Changes Introduced by the ZPIZ-20 Reform

Abstract: ZPIZ-20, which entered into force on 1 January 2026, has introduced over twenty amendments that have taken effect as soon as 1 January 2026. The raising of the retirement age limit, the extension of the reference period for the calculation of the pension base, and an increase in the assessment rate are due to be implemented on 1 January

* Marijan Papež, univ. dipl. pravnik, generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

generalni.direktor@zpiz.si

Marijan Papež, LLB, Director General of The Pension and Disability Insurance Institute of Slovenia (ZPIZ).

2028. Unlike with the previous reforms, ZPIZ-1 and ZPIZ-2, where the eligibility conditions began to change one month after the adoption of the Act by the National Assembly and resulted in immediate retirements or registering at the employment office by many of the insured persons, with the present reform the qualifying conditions are not going to change in 2026 and 2027. However, the Institute was not given the possibility of a transitional period for the implementation of the changes introduced by ZPIZ-20 which had an immediate effect. As early as in January 2026, the Institute had paid higher benefits to 130,000 beneficiaries – primarily to those receiving lower pensions or disability insurance benefits – in accordance with the more favourable provisions introduced by ZPIZ-20.

Key words: *reform, implementation of amendments, raising of the retirement age limit, reference period, assessment rate, pension indexation, lowering of the age limit*

1. UVOD

V ZPIZ-20, ki se je začel uporabljati s 1. januarjem 2026, je preko dvajset novosti, ki veljajo že od 1. januarja 2026 dalje. Zviševanje starosti, podaljševanje referenčnega obdobja in zviševanje odmernega odstotka se začne izvajati s 1. januarjem 2028. Razlika od predhodnih reform ZPIZ-1 in ZPIZ-2, ko so začeli spreminjati pogoji en mesec po sprejetju zakona v

Državnem zboru, kar je pomenilo, da se je veliko zavarovancev odločilo za takojšnjo upokožitev ali odhod na zavod za zaposlovanje, tisti, ki jim je do upokožitve manjkalo do dve leti, pa so množično odhajali na zavod za zaposlovanje, da so si s tem zagotovili možnost upokožitve po pogojih veljavnih pred novo reformo, je v tem, da se v letu 2026 in 2027 pogoji za upokožitev ne spreminjajo. Tako ni bilo nobenih pritiskov na upokojevanje oziroma na zavod za zaposlovanje in to pomeni, da se ljudje v miru odločijo kdaj v pokoj in lahko še naprej ostanejo v zavarovanju. Zavodu zaradi novosti, ki jih prinaša ZPIZ-20 že z uveljavitvijo zakona, ni bila dana možnost prehodnega obdobja za implementacijo. Zavod je že v januarju 2026 za 130 tisoč prejemnikov, predvsem nižjih pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja izplačal višje prejemke v skladu z ugodnostmi, ki jih je prinesel ZPIZ-20.

2. ALI SO PREDVIDENI CILJI REFORME ZPIZ-20 DOSEŽENI?

Cilj dostojnejših pokojnin je bil dosežen oziroma celo presežen.

Cilj zagotavljanja vzdržnosti sistema je dosežen s tem, da pride do povečanja starosti, podaljšanja referenčnega obdobja in manj ugodnega usklajevanja pokojnin. Najslabše bi bilo za vzdržnost sistema, če ne bi prišlo do reforme ZPIZ-20.

Zelo pomembno pri tej reformi je bilo - kar je izhajalo iz izhodišč in ni bilo v nobenem trenutku vprašljivo - da ostaja stabilno obvezno zavarovanje v prvem stebru.

Pomembno je tudi sporočilo mladim, ki šele vstopajo v sistem, da si iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja lahko obetajo dostojne pokojnine in ne le žepnino, kot bi nekateri radi prikazali, s čemer se veliko prispeva k cilju vzpostavitve zaupanje v sistem.

Končno smo pa tudi dočakali, da bodo spremembe pogojev upokojevanja začele postopno veljati z zamikom dveh let, v letu 2028.

3. POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE

Zavarovanec (moški in ženska) pridobi pravico do starostne pokojnine pri starosti 67 let, če je dopolnil najmanj 15 let zavarovalne dobe.

Ne glede na starost, določeno v prejšnjem odstavku, pridobi zavarovanec (moški in ženska) v obdobju od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2034 pravico do starostne pokojnine, ko dopolni starost:

Leto	Starost
2026	65 let
2027	65 let
2028	65 let in 3 mesece
2029	65 let in 6 mesecev
2030	65 let in 9 mesecev
2031	66 let
2032	66 let in 3 mesece
2033	66 let in 6 mesecev
2034	66 let in 9 mesecev

Pravico do starostne pokojnine pridobi tudi zavarovanec (moški in ženska), ki je dopolnil 62 let starosti in 40 let pokojninske dobe.

Ne glede na prejšnji odstavek ob dopolnitvi 40 let pokojninske dobe brez dokupa starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine zavarovanca (moški in ženska) v obdobju od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2034 znaša:

Leto	Starost
2026	60 let
2027	60 let
2028	60 let in 3 mesece
2029	60 let in 6 mesecev
2030	60 let in 9 mesecev
2031	61 let
2032	61 let in 3 mesece
2033	61 let in 6 mesecev
2034	61 let in 9 mesecev

3.1. Največji zamik datuma upokojitve bo z letom 2035 in kasneje in to največ za dve leti, zaradi dviga starosti v primerjavi z letom 2025.

Ker ostaja zahtevana doba 40 let, pomeni, da se za nekatere ne bo spremenil datum izpolnitve pogojev. Npr. tisti, ki bi že po sedaj veljavnih pogojih izpolnili pogoje za upokožitev v starosti med dopolnjeno starostjo 62 in manj kot 65 let ob dopoljenih 40 letih dobe, se bodo tudi leta 2035 in kasneje upokojili pri enakih pogojih.

Spremembe bodo deležni tisti, seveda postopno od leta 2028 dalje, ki še ne bodo stari 62 let in bodo tako izpolnili pogoje za upokožitev največ dve leti kasneje, kot če bi sedaj dopolnili 40 let pokojninske dobe brez dokupa v starosti 60 oziroma do 62 let.

Datum izpolnitve pogojev se bo zamaknil tudi tistim, ki po sedaj veljavni zakonodaji dopolnijo najmanj 15 let zavarovalne dobe in starost 65 let, ki se bo začela postopno dvigovati za tri mesece v koledarskem letu 2028 na 67 v letu 2035, kar pomeni tudi v tem primeru zamik izpolnitve pogojev za starostno pokojnino za največ dve leti.

3.2. Ali bo za vse dovolj doseženih 40 let dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine

Dolžina potrebne dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine se tako ne spreminja in ostaja 40 let, do leta 2034 pokojninske dobe brez dokupa, od 2035 še ugodnejše 40 let pokojninske dobe, kar pa ne pomeni, da bo za vse možna upokojitev pri tej doseženi dobi.

Za tiste, ki so se mlajši vključili v zavarovanje, s 15 leti pa do pred 20 letom starosti, že sedaj velja, da ob izpolnitvi starosti, če so neprekinjeno ves čas v zavarovanju za polni delovni čas, dosežejo več kot 40 let pokojninske dobe brez dokupa, moški največ 43 let, ženske največ 42 let. Tako bo tudi v bodoče, s tem da se bo starost vključitve v zavarovanje, pri kateri še ne bo možna upokojitev kljub doseženim 40 letom dobe dvignila iz sedanjih do 20 do 22 let. Če se je oseba vključila v zavarovanje pri 22 letih starosti oziroma več, bo dovolj dosežena doba 40 let.

3.3. Možnost znižanja starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine

Starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine se lahko znižajo zaradi:

- skrbi za vsakega rojenega ali posvojenega otroka, ki ima državljanstvo EU, če ni z mednarodnim sporazumom drugače določeno, in sicer se starostna meja zniža za šest mesecev za enega otroka, za 16 mesecev za dva otroka, za 26 mesecev za tri otroke, za 36 mesecev za štiri otroke in za 48 mesecev za pet ali več otrok,
- služenja obveznega vojaškega roka za dve tretjini njegovega dejanskega trajanja in

- vstopa v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred dopolnjenim 20. letom starosti za ves čas trajanja obveznega zavarovanja do dopolnjenega 20. leta starosti (velja prehodno obdobje od leta 2028 dvig od 18 let in tri mesece do 20 let v letu 2035).

Ohranja se možnost pridobitve pravice do starostne pokojnine za dopolnjenimi 38 let dobe ob znižanju starostne meje 65 let in 3 mesece do 66 let in 9 mesecev do 2034 za 38 leti pokojninske dobe brez dokupa zaradi otrok oziroma obveznega služenja vojaškega roka. Od 2035 za 38 let pokojninske dobe z znižanjem starostne meje od 67 let.

Po končanem prehodnem obdobju je največje možno znižanje za ženske največ z 62 let na 57 let (torej za 5 let), moški pa na 58 let (za 4 leta). Zgornjo mejo lahko tako ženske kot moški znižajo največ s 67 na 63 let.

Možno je znižanje tudi zaradi štetja zavarovalne dobe s povečanjem, tako imenovana beneficirana doba v skladu s 398. členom ZPIZ-2. Znižanje je možno za toliko mesecev za kolikor je bila povečana zavarovalna doba.

Tudi zaradi prištete dobe zaradi osebnih okoliščin po 138. členu ZPIZ-2 je možno znižanje starostne meje (povezano z zdravstvenim stanjem osebe, med drugim zaradi telesne okvare 70%, multipla skleroza, rak do 15 leta) 3 mesece na leto. V primeru prištete dobe se starostna meja zniža za eno četrtnino dobe dejanskega zavarovanja (tri mesece na leto). Znižanje starostne meje zaradi beneficirane dobe in prištete dobe ni omejeno navzdol in se starost zniža za toliko mesecev kolikor je dosežene te dobe.

3.4. Od leta 2035 ne bo več predčasne pokojnine

Pomembna sprememba bo v letu 2035, ko bo potrebno doseči za starostno pokojnino 40 let pokojninske dobe in ne več pokojninske dobe brez dokupa.

To pomeni izenačitev večine dob (razen dodane dobe iz poklicnega zavarovanja), kar pomeni milejši pogoj od obstoječih 40 let pokojninske dobe brez dokupa.

Posledično se z letom 2035 ukinja pravica do predčasne pokojnine, ki je zelo neugodna, saj je potrebna dopolnitev starosti 60 let in 40 let pokojninske dobe in pokojnina se lahko zniža največ za 18 odstotkov in to znižanje je trajno.

V prehodnem obdobju od leta 2028 do 2034 se bo postopno dvigovala starost do 61 let in 9 mesecev in kar je ugodno, zniževal se bo malus, kar pomeni, da bo v letu 2028 najvišji malus 15 odstotkov, v letu 2034 pa le še 6 odstotkov, z letom 2035, pa kot je že navedeno, predčasna pokojnina preide v starostno in seveda ni več malusov. V letu 2026 in 2027 se pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine ne spreminjajo (60 let starosti in 40 let pokojnine dobe) in tako ostaja najvišji malus 18 odstotkov.

Razlika med starostno in predčasno pokojnino pa je tudi, da se za pridobitev pravice do starostne pokojnine upošteva znižanje starostne meje, kar pri predčasni ni možno.

3.5. Postopno podaljševanje referenčnega obdobja

Postopno podaljšanje referenčnega obdobja iz najugodnejših zaporednih 24 let na najugodnejših zaporednih 40 let, od katerih se lahko odšteje pet (5) katerih koli, ne nujno zaporednih, najmanj ugodnih let.

Za leto zavarovanja se pri izračunu pokojninske osnove upošteva koledarsko leto, v katerem so bili za najmanj šest mesecev zavarovanja plačani prispevki od osnove, zavarovanec pa je dopolnil najmanj šest mesecev zavarovalne dobe.

V prehodnem obdobju od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2034, se za izračun pokojninske osnove upošteva naslednje obračunsko obdobje: 2026 in 2027-24 let, 2028-26 let, 2029- 28 let -1 leto, 2030-30 let- 1 leto, 2031-32let -2 leti, 2032-34 let -3 leta, 2033-36 let -3 leta, 2034 – 38 let -4 leta.

Za izračun pokojninske osnove se ne glede na plačilo prispevkov ne upoštevajo osnove iz koledarskega leta, v katerem zavarovanec uveljavlja pravico do pokojnine.

Podaljšanje obdobja za izračun pokojninske osnove pomeni v povprečju nižjo pokojnino. Zato so pomembne spremembe, ki bodo vsaj delno omilile to znižanje, veljati pa začnejo že v letu 2026. Te spremembe so naslednje:

- Pri oblikovanju pokojninske osnove se ne upoštevajo osnove za čas dijaškega in študentskega dela.

- Za izračun pokojninske osnove se bo zavarovancu namesto nadomestila za brezposelnost upoštevala osnova, ki jo je imel zavarovanec pred začetkom prejemanja nadomestila.
- Za izračun pokojninske osnove se ugodneje upošteva tudi skrajšani delovni čas v skladu s starševsko zakonodajo.
- Pri invalidskih pokojninah se za izračun pokojninske osnove ne upoštevajo koledarska leta, v katerih je zavarovanec prejel osnove za manj kot 6 mesecev zavarovalne dobe.

Podaljšanje obdobja za izračun pokojninske osnove pa ne bo pomenilo znižanje pokojnine za vse upokojene in to za tiste, ki bi se jim že na podlagi 24 letnega povprečja odmerila pokojnina od najnižje pokojninske osnove in takih je v zadnjih letih pri pridobitvi pravice do starostne pokojnine približno 35 odstotkov. Pri invalidskih pokojninah pa kar 66 odstotkov.

Prav tako ne bo vplivalo na višino pokojnine podaljšanje referenčnega obdobja za upokojene, ki bodo imeli kljub podaljšanju odmerjeno pokojnino od najvišje pokojninske osnove, teh je sedaj dober odstotek.

3.6. Odmerni odstotek 70 bo pri veliki večini zagotovil višjo pokojnino

Za veliko večino preostalih dobrih 60 odstotkov pri starostni pokojnini in eni tretjini invalidskih upokojenec, pa bo vpliv nižje pokojninske osnove kompenziral bistveno višji odmerni odstotek, ki se bo za 40 let pokojninske dobe postopno od leta 2028, ko bo znašal 64,75 do 2035 dvignil na 70, kar pomeni skupaj od sedanjih 63,5, za 10 odstotkov.

Tisti, ki bi že sedaj imeli odmero pokojnine od najnižje pokojninske osnove bodo imeli iz naslova višjega odmernega odstotka od leta 2035 za 10 odstotkov višjo pokojnino.

Starostna pokojnina se odmeri od pokojninske osnove v odstotku, odvisnem od dolžine pokojninske dobe. Za 15 let zavarovalne dobe se odmeri v višini 30. Za vsako nadaljnje leto pokojninske dobe pa se prišteje 1,6, brez zgornje omejitve na način:

Pokojninska doba	Odmerni odstotek	Pokojninska doba	Odmerni odstotek	Pokojninska doba	Odmerni odstotek
15	30	25	46	35	62
16	31,6	26	47,6	36	63,6
17	33,2	27	49,2	37	65,2
18	34,8	28	50,8	38	66,8
19	36,4	29	52,4	39	68,4
20	38	30	54	40	70
21	39,6	31	55,6		
22	41,2	32	57,2		
23	42,8	33	58,8		
24	44,4	34	60,4		

V prehodnem obdobju bo znašal odmerni odstotek za 40 let pokojninske dobe: 63,5 v letu 2026 in 2027, 64,75 v letu 2028, 65,5 v letu 2029, 66,25 v letu 2030, 67 v letu 2031, 67,75 v letu 2032, 68,5 v letu 2033 in 69,25 v letu 2034.

3.7. Ugodnejše vrednotenje dobe

Ugodnejše vrednotenje dobe znaša za pol leta dobe 1,5 %, za eno leto 3%, vendar največ do treh let zavarovanja po dopolnitvi 40 let pokojninske dobe brez dokupa v prehodnem obdobju do leta 2034. Od leta 2035 pa po dopolnitvi 40 let pokojninske dobe.

Pomembno je tudi, da se bo ugodnejše vrednotenje pokojninske dobe brez dokupa že od leta 2026 upoštevalo pri dopoljenih 40 letih pokojninske dobe brez dokupa, tudi če še ne bo dopolnjen starostni pogoj, kar sedaj ne velja, in se šteje ugodneje šele ob izpolnitvi tudi pogoja starosti. Enako bo veljalo z letom 2035 ob dopolnitvi 40 let pokojninske dobe.

4. UGODNOSTI, KI Z REFORMO ZPIZ-20 VELJAJO ŽE V LETU 2026

Naslednje ugodnosti veljajo že v letu 2026, vključno tudi za vse, ki so že uživalci pravic.

- Zimski dodatek je bil izplačan v višini 150 evrov v decembru 2025 in bo sistemsko urejen (zimski dodatek prejmejo skoraj vsi upokoјenci (razen upokoјeni za ožji obseg pravic) – več kot 650.000 upokoјencev in brezposelni delovni invalidi, ki prejemajo nadomestilo – več kot 11.000). V letu 2026 bo izplačan z novembrsko pokojnino v višini 170 evrov.
- Najnižje invalidske pokojnine se zvišajo z 41 % najnižje pokojninske osnove (NPO) na 50 % NPO – sedaj 490 evrov, 50 % po letošnji NPO pomeni 610 evrov, po uskladitvi pokojnin v letu 2026 za redno uskladitev v višini 4,2 % in izredno 1 %, skupaj uskladitev v letu 2026 za 5,24 % in določitvi nove NPO, znaša 644,90 evrov.
- Vsi uživalci vdovskih in družinskih pokojnin, ki jim je bila kot osnova za odmero vdovske ali družinske pokojnine upoštevana invalidska pokojnina, odmerjena v višini 490 evrov oz. od 490 do 610 evrov, bodo prejeli višje vdovske oz. družinske pokojnine
- Uživalci nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki jim je sedaj nadomestilo odmerjeno od osnove 490 evrov pa do 610 evrov.
- Kmetje, upokoјeni za ožji obseg pravic z dopolnjenimi 40 let dobe se bo pokojnina s 490 evrov zvišala na 610 evrov.
- Zagotovljena starostna in invalidska pokojnina se poveča s 781,94 na 785 evrov, po uskladitvi v letu 2026 znaša 826,15 evrov.
- Dvig odstotka za odmero najnižje pokojnine z 29,5 % NPO na 30 % NPO; s sedanjih 352,58 evra na 365,7 evra, po uskladitvi v letu 2026 in določitvi NPO znaša 386,93 evrov.

Naslednje ugodnosti veljajo za nove uživalce od leta 2026 dalje, ugodnost iz zadnje alineje pa tudi za obstoječe uživalce.

- Dvig odstotka za odmero vdovske pokojnine s 70 na 75 %, kar je 7,1 % več, v letu 2027 na 80 %, kar je 14,2 % več.
- Posledično višja odmera dela vdovske pokojnine.

- Dvig odstotka za odmero družinske pokojnine s 70 na 75 % (en družinski član), z 80 na 85 % (dva), z 90 na 95 % (trije ali več), v letu 2027 dvig na 80 % (en družinski član), 90 % (dva), 100 % (trije ali več).
- Vse invalidske pokojnine se bodo v letu 2026 odmerile najmanj v višini 44 % od dejanske ali najvišje pokojninske osnove. Odmera se bo povečala z 41 % na 44 %, v letu 2029 pa na najmanj 50 %, kar pomeni znatno zvišanje. npr. nekdo s pokojninsko osnovo 1.500 evrov bo imel zvišanje s sedanjih 615 evrov na 660 evrov (upokojen v letu 2029 pa 750 evrov), npr. s pokojninsko osnovo 2.000 pa z 820 na 880 evrov (upokojen v letu 2029 pa 1.000 evrov).
- Dvig odmer nekaterih nadomestil iz invalidskega zavarovanja (60 na 80 %, 20, 25 na 40 %, 20 na 35 %) – to pomeni, da se bodo nadomestila invalidskega zavarovanja zvišala od 33 % do 75 %.
- Odmerni odstotek za otroke – ni več omejitve največ za tri otroke.
- Odmerni odstotek za enega otroka se zviša z 1,36 na 1,6.
- Uveljavljanje otrok – uveljavi se lahko npr. enega otroka za znižanje starosti, dva za višji odmerni odstotek (pred to ni bilo možno).
- Znižanje starostne meje zaradi otrok – skrb za vsakega rojenega ali posvojenega otroka (znižanje starostne meje zaradi otroka več ni vezano na skrb za otroka v prvem letu starosti).
- Za čas služenja vojaškega roka je možno uveljaviti odmerni odstotek glede na čas trajanja služenja vojaškega roka (od 0,8 do 2).
- Pokojninska osnova – pri oblikovanju pokojninske osnove se ne upoštevajo osnove za čas dijaškega in študentskega dela. Za izračun pokojninske osnove se bo zavarovancu namesto nadomestila za brezposelnost upoštevala osnova, ki jo je imel zavarovanec pred začetkom prejemanja nadomestila. Za izračun pokojninske osnove se ugodneje upošteva tudi skrajšani delovni čas v skladu s starševsko zakonodajo. Pri invalidskih pokojninah se za izračun pokojninske osnove ne upoštevajo koledarska leta, v katerih je zavarovanec prejel osnove za manj kot 6 mesecev zavarovalne dobe.
- Ugodnejše vrednotenje pokojninske dobe brez dokupa nad 40 let, tudi če ni dopolnjena starost – pol leta 1,5 namesto 0,68 %.
- Prišteta doba za celotno obdobje 2/3 – prišteta doba predstavlja 2/3 obdobja med datumom nastanka invalidnosti in datumom, pri katerem bi zavarovanec dopolnil 67 let (prehodno obdobje od 65. leta starosti naprej).

- Ugodnejši pogoji za izpolnjevanje pogojev za invalidsko pokojnino za minimalno pokojninsko dobo in mlajšega invalida, v letu 2026 dvig starosti z 20 na 21 in s 30 na 31 let, v letu 2027 dvig starosti na 22 let in na 32 let.
- Delovnim invalidom, ki jim delodajalec zaradi spremembe v invalidnosti ne more zagotoviti novega delovnega mesta, se staro nadomestilo izplačuje brez omejitve v letih, sedaj velja največ do enega leta.
- Prijava in pridobitev pravice do nadomestila za invalidnost tudi po 30 dneh za brezposelne delovne invalide.

5. PRERAČUN POKOJNIN IN NADOMESTIL IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zavod je takoj v mesecu januarju 2026 izvedel akontativni preračun pokojnin za upravičence do zagotovljene pokojnine in prejemnike najnižjega zneska invalidske pokojnine ter za prejemnike nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki se jim nadomestila odmerjajo ob upoštevanju zneska zagotovljene pokojnine ali najnižjega zneska invalidske pokojnine. Preračun je akontativne narave, saj Zavod še ne razpolaga z vsemi podatki, da bi lahko izvedel že dokončno odmero. Ker gre za prejemnike nizkih pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja, je Zavod pristopil k realizaciji za izplačilo višjih zneskov z namenom, da se tem osebam čim prej zagotovi boljše gnotno stanje, kasneje pa se vzpostavi dokončna višina prejemka, ter zagotovi poračun za nazaj.

Skupno število vseh oseb, ki jim je zavod zagotovil akontativni preračun pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja je nekaj več kot 130.000.

Po akontativnem preračunu znaša zagotovljena pokojnina 785,00 evrov, najnižji znesek invalidske pokojnine pa 610,00 evrov.

Prejemnikom invalidskih pokojnin, ki ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev zagotovljene pokojnine, se na podlagi sprejetega zakona ZPIZ-2I, ki se je začel uporabljati 1. maja 2021, zagotavlja najnižji znesek invalidske pokojnine, ki je v letu 2021 bil določen v višini 41 odstotkov najnižje pokojninske osnove. V letu 2021 je ta znesek skupaj z uskladitvijo znašal 388,54 evrov, konec leta 2025 pa 490,03 evrov.

Po ZPIZ-2I in ZPIZ-2M pa se upošteva znesek zagotovljene pokojnine tudi kot osnova za odmero vdovske oziroma družinske pokojnine ter za nadomestila iz invalidskega zavarovanja.

V mesecu januarju 2026 se je izvedel preračun za spodaj navedene kategorije oseb:

- Preračunane zneske so prejeli uživalci zagotovljene starostne, invalidske ali družinske oziroma vdovske pokojnine. Tem uživalcem se namesto 781,94 evrov sedaj zagotavlja 785,00 evrov oziroma se jim pri odmeri upošteva višji znesek. Ta znesek pa so prejeli tudi vsi uživalci pokojnin, katerih znesek pokojnine se je gibal med 781,94 evri in 785,00 evri, pod enakimi pogoji, kot so veljali ob ZPIZ-2C, 2I oziroma 2M. Od 1. marca 2026 znaša zagotovljena pokojnina 826,15 evrov.
- Gre za več kot 85.900 užiivalcev, ki so pridobili starostno ali invalidsko pokojnino in se jim izplačuje zagotovljena pokojnina, ter več kot 3.300 užiivalcev družinskih in vdovskih pokojnin, ki jim je bila pokojnina odmerjena od tega zneska.
- Preračunane zneske so prejeli uživalci najnižjih zneskov invalidskih pokojnin ter družinskih in vdovskih pokojnin, katerih osnova se odmerja od najnižjega zneska invalidskih pokojnin, na novi najnižji znesek invalidske pokojnine v višini 610,00 evrov.
- Povišanja je bilo deležnih približno 8.300 invalidskih upokoencev, ki trenutno prejema pokojnino v znesku 490,03 evrov in bodo tako prejeli za caa. 120 evrov več na mesec (na leto je to skoraj 1.440 evrov več, kar pomeni skoraj tri sedanje pokojnine). Obenem je bilo deležnih povišanja še okoli 12.300 invalidskih upokoencev, ki pa prejemajo pokojnino med zneskom 490,03 evrov in 610,00 evrov. Skupaj je bilo povišanja deležnih približno 20.600 invalidskih upokoencev, kar predstavlja dobro tretjino vseh invalidskih upokoencev.
- Tega povišanja so bili hkrati deležni tudi uživalci družinskih in vdovskih pokojnin, ki jim je bila pokojnina odmerjena od najnižjega zneska invalidske pokojnine, ki predstavlja osnovo za njihovo odmero. Gre za približno 8.600 oseb, pri katerih se je kot osnova upoštevalo 490,03 evrov ter za več kot 7.200 oseb, ki jim je pokojnina bila odmerjena od osnove med 490,03 evrov in 610,00 evrov. Skupaj torej za več kot 15.800 oseb.

- Od 1. marca znaša zagotovljeni znesek invalidske pokojnine 644,90 evrov.
- Preračunane zneske so prejeli uživalci starostnih pokojnin, družinskih pokojnin in vdovskih pokojnin, ki so do uveljavitve pravic po zakonu bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in so dopolnili pokojninsko dobo v enaki višini, kot je predpisana višina pokojninske dobe brez dokupa za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, na novi znesek, v višini najnižjega zneska invalidske pokojnine, kar znaša 610,00 evrov. Od 1. marca 2026 znaša višina te pokojnine 644,90 evrov. Gre za 124 prejemnikov, ki se jim je izvedlo povišanje iz tega naslova.
- Preračunane zneske so prejeli zatečeni uživalci invalidskih nadomestil po ZPIZ-2, na nov znesek zagotovljene pokojnine, hkrati pa so se tem uživalcem pridružili vsi tisti, ki se jim je za osnovo upošteval znesek pokojnine med 781,94 evri in 785,00 evri, in pod enakimi pogoji, kot so veljali ob ZPIZ-2M. Uživalcev nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki jim je bilo nadomestilo odmerjeno od zneska zagotovljene pokojnine kot osnove, v višini 781,94 evrov ter od tega zneska in zneskov do 785,00 evrov je skupaj 3.936.
- Preračunane zneske so prejeli uživalci invalidskih nadomestil po ZPIZ-2, ki so imeli opravljeno odmero od najnižjega zneska invalidske pokojnine, na sedanji novi znesek 610,00 evrov. Uživalcev nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki jim je bilo nadomestilo odmerjeno od najnižjega zneska invalidske pokojnine kot osnove, v višini 490,03 evrov ter od tega zneska in zneskov do 610,00 evrov je skupaj 362.

Ob izvedbi akontativnega preračuna so uživalci prejeli nakaznico z obvestilom o preračunu, enako pa bodo deležni tudi obvestila ob izvedbi dokončnega preračuna.

Z izvedbo akontativnih preračunov je zavod kljub tehničnim izzivom že takoj s pričetkom leta naredil prvi korak na poti do realizacije vsebin, ki mu jih nalaga novela ZPIZ-20, kljub temu, da ima rok za izpeljavo nove odmere najnižjih in zagotovljenih pokojnin za uživalce pokojnin in nove odmere nadomestil iz invalidskega zavarovanja do konca meseca junija 2026.

6. USKLAJEVANJE POKOJNIN

Najpomembnejša sprememba, ki je začela veljati že v letu 2026, je drugačen manj ugoden način usklajevanja pokojnin, ki naj bi imel pozitivni učinek na vzdržanost pokojninske blagajne. Od leta 2026 do 2034 se bodo pokojnine in nadomestila iz invalidskega zavarovanja usklajevale za 50 % rasti povprečne bruto plače, izplačane za obdobje januar-december preteklega leta, izplačano za enako obdobje leto pred tem, in za 50 % povprečne rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju januar-december preteklega leta v primerjavi z enakim obdobjem leto pred tem. Do sedaj je bilo to razmerje 60 % na podlagi rasti bruto plače in 40 % na podlagi povprečne rasti cen življenjskih potrebščin.

V letih 2035 do 2039 je predvideno razmerje 40 % rast plač in 60 % rast cen življenjskih potrebščin, v obdobju 2040 do 2044 pa 30 % rast plač in 70 % rast cen življenjskih potrebščin. Od leta 2045 pa je predvideno razmerje 20 % rast plač in 80 % rast cen življenjskih potrebščin. To je najdaljše prehodno obdobje, ki velja v ZPIZ-2O in do takrat bo po vsej verjetnosti sprejeta nova reforma.

Februarja 2026 je bila izvedena redna uskladitev pokojnin po novi formuli 50/50 v višini 4,2 % z veljavnostjo od 1. januarja, kar je za 0,3 odstotne točke manj kot bi znašala po prej veljavni formuli 60/40.

Na predlog sveta zavoda in ob soglasju Vlade republike Slovenij se od 1. marca pokojnine še izredno uskladijo v skladu z novo določbo ZPIZ-2O, za 1 %, tako da skupna uskladitev pokojnin v letu 2026 znaša skupaj 5,24 %. Izredna uskladitev bo izvedena z majskimi pokojninami z veljavnostjo od 1. marca.

7. SKLEP

Zavodu zaradi novosti, ki jih prinaša ZPIZ-2O že z uveljavitvijo zakona, ni bila dana možnost prehodnega obdobja za implementacijo. Zavod je takoj po objavi ZPIZ-2O pristopil k zahtevni realizaciji vseh sprememb, ki jih prinaša reforma, preko dvajset že v letu 2026, spremembe pogojev upokojevanja s postopnim zvišanjem starosti, referenčnega obdobja in postopen dvig odmernega odstotka pa z letom 2028. Že v januarju 2026 je zavod za 130 tisoč prejemnikov, predvsem nižjih pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja izplačal višje prejemke v skladu z ugodnostmi, ki jih je prinesel ZPIZ-2O. Ostale spremembe bo implementiral postopno, večino do julija 2026. Upokojenci in prejemniki

nadomestil iz invalidskega zavarovanja pa so bili v letu 2026 deležni tako redne uskladitve v višini 4,2 % in izredne uskladitve v višini 1 %, skupaj 5,24 %.

VIRI IN LITERATURA:

- Papež, Marijan, Ugodnosti, ki z reformo ZPIZ-2O veljajo že v letu 2026, objava za medije, 2026.
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Preračun pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja, objava za medije, 2026.
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ((Ur. l. RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 -ZUTPG, 10/08 - ZVarDod, 98/09-ZIUZGK, 38/10 - ZUKN, 61/10, 40/11 -ZSVarPre, 79/10 - ZPKDPIZ, 94/10 - ZIU, 110/11 - ZDIU12, 40/12 - ZUJF; ZPIZ-1).
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS št. Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR in 84/23 – ZDOsk-1, 133/23-ZPIZ-2N, 90/25-ZPIZ-2O; ZPIZ-2.

Implementation of the Changes Introduced by the ZPIZ-20 Reform

Marijan Papež*

Summary

ZPIZ-20, which entered into force on 1 January 2026, has introduced over twenty amendments that have taken effect as soon as 1 January 2026. The raising of the retirement age limit, the extension of the reference period for the calculation of the pension base, and an increase in the assessment rate are due to be implemented on 1 January 2028. Unlike with the previous reforms, ZPIZ-1 and ZPIZ-2, where the eligibility conditions began to change one month after the adoption of the Act by the National Assembly and resulted in immediate retirements or registering at the employment office by many of the insured persons, with the present reform the qualifying conditions are not going to change in 2026 and 2027. However, the Institute was not given the possibility of a transitional period for the implementation of the changes introduced by ZPIZ-20 which had an immediate effect. As early as in January 2026, the Institute had paid higher benefits to 130,000 beneficiaries – primarily to those receiving lower pensions or disability insurance benefits – in accordance with the more favourable provisions introduced by ZPIZ-20.

The most significant amendment, which took effect as early as 2026, is a different, less favourable method of pension indexation, which is expected to have a positive impact on the sustainability of the pension fund. Between 2026 and 2064, the pensions and disability insurance benefits will be adjusted by 50% of the growth in the average gross salary and by 50% of the average growth in the consumer prices. Other amendments taking effect in 2026 are more favourable. In 2025, a Winter Allowance was already paid to all pension beneficiaries (except those insured for a reduced scope of rights). In 2026, the Winter Allowance will be paid out with the pensions for November in the amount of EUR 170. Guaranteed disability pensions have been significantly increased, which also affects the assessment of widow's/widower's and survivor's pensions as well as disability insurance benefits, assessed from the (now new) amount of a guaranteed disability pension. Similarly, the farmers insured for a reduced scope of rights

* Marijan Papež, LLB, Director General of The Pension and Disability Insurance Institute of Slovenia (ZPIZ).

who have completed 40 years of the pension qualifying period will be granted a pension in the amount of the guaranteed disability pension. Furthermore, the guaranteed old-age and disability pension, as well as the minimum pension have been increased. All the aforementioned amendments affect both the existing and the new recipients of pensions and disability insurance benefits.

The amendments affecting only the new pension beneficiaries and recipients of disability insurance benefits from 1 January 2026 under the provisions of ZPIZ-20 are as follows: an increase in the assessment rate for a widow's/widower's pension and consequently an increase in a portion of that pension; an increase in the assessment rate for a survivor's pension and disability pension; an increase in the assessment of certain disability insurance benefits; an additional assessment percentage on account of childcare is no longer limited to three children; an increase in the pension assessment rate on account of each child, lowering of the age limit on account of childcare; an additional assessment percentage on account of the compulsory military service depending on the length of service; more favourable evaluation of a pension base for certain categories of insurance; more favourable evaluation of the pension qualifying period without purchase; credited period for the assessment of a disability pension; more favourable qualifying conditions for a disability pension regarding the minimum pensionable service and young disabled persons; certain benefits for disabled workers.

In January 2026, the Institute has preliminarily conducted a pension adjustment for the beneficiaries of guaranteed pensions, minimum disability pensions, and for the beneficiaries of disability benefits assessed from the guaranteed pension or minimum disability pension. The adjustment is not final, as the Institute has not yet obtained all the necessary information to conduct the final assessment. The number of beneficiaries whose pensions and disability benefits have been preliminarily adjusted by the Institute in January 2026 amounts to just over 130,000.